

arasında voton uğrunda könüllü surətdə canını qurban vermək geniş təbliğ edilirdi. Paşist hücumlarına qarşı canlarını fəda edən sovet adamları heç də az deyildi. Bütün bunlara baxmayaraq, o zaman bəşəriyyət voton uğrunda canını qurban verənlərlə yapon kamikadzelərinə eyni cür yanaşmırdı. Yaponiyada yaranan kamikadze hərəkəti imperiyanın aqressiv siyasətinə qulluq etdiyi üçün dünya ictimaiyyəti tərəfindən qəbul edilmədi. Fanatizmlə müharibəni udmaq mümkün olmadığından, uduzmuş Yaponiyanın kamikadzeləri özünəqəsd yolunu seçirdilər. Öz ölümlərindən və qurbanlarının qətlindən ləzzət alan bu adamlar cənnətə düşəcəklərini güman edirlər.

Yaponlar ilk təyyarəçi kamikadzelər dəstəsini 1944-cü il oktyabrın 20-də yaradıblar. Bir gün sonra - oktyabrın 21-də ilk kamikadze hücumu baş verib. İçərisinə 200 kq bomba qoyulmuş təyyarəni idarə edən namolun yapon döyüşçü hava gəmisini Avstraliya flotuna məxsus kreysərə çırpıb. Nəticədə ilk kamikadze özü ilə birgə 30 nəfərin ölümünə səbəb olub. Bundan sonra müttəfiq qoşunların hərbi hissələri bir-birinin ardınca kamikadzelərin hücumuna məruz qalıb. Ümumiyyətlə, II Dünya müharibəsinin sonunda Yaponiyanın hərbi dəniz qüvvələri üçün 2525, quru qoşunlar üçün isə 1387 kamikadze hazırlanmışdı. Kamikadzelərin hücumu nəticəsində SSRİ-yə məxsus 81 gəmi batırılmış, 195 gəmiyə isə ziyan dəymişdi. Yapon kamikadzelər həmçinin, yuxarıda qeyd etdiyim kimi, ABŞ hərbi qüvvələrinin otuzdan çox gəmisini batıraraq, üç yüzə yaxın gəminə isə ziyan vurmuşdular. Ölümə getmək istəyən təyyarəçi kamikadzelərin sayı yaponlara məxsus təyyarələrin sayından üç dəfə çox idi. Bu işə qoşulanlar, əsasən, 20 yaşlı universitet tələbələri idi. Öz ölkəsi və imperatoru uğrunda könüllü ölmək-bu o dövrdə yaşayan hər bir yapon gəncinin ən ali məqsədi idi. Kamikadzelər Yaponiyada ən cəsur qəhrəmanlar kimi təqdim olunur, məbədlərdə onların ruhuna dualar oxunur, valideynləri isə ölkənin ən hörmətli insanları sayılırdı. Kamikadzelərin simvolu xrizantema (payızgülü) çiçəyi idi.

Əsrlərdən bəri məlumdur ki, istənilən döyüşdə qalib və məğlub tərəflərin olması labüddür. Həm də haqlı deyilib ki, mübarizə aparan adam üçün məğlubiyət ar deyil. Fransız filosofu və yazıçısı Mişel de Montin də bu barədə çox maraqlı fikir söyləyib: "İlə məğlubiyətlər var ki, öz şərəf və şöhrətinə görə ən parlaq qələbələrədən də geri qalmır".

Haşiyə: Yaponiyada Kamikadzelərin Dünya Muzeyinin yerləşdiyi Minami-Küsü şəhərinin rəhbərliyi BMT-yə təyyarəçi-kamikadzelər tərəfindən yazılmış 333 məktubun YUNESKO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrsi Siyahısına daxil edilməsi barədə məktubla müraciət etmişdir.

Yaponiyanın hökumət orqanları güman edirlər ki, ertəsi gün ölümə yollanacaqalarını bilən insanların məktubları dünyanın bütün vətəndaşları üçün tarixi baxımdan böyük maraq kəsb edə bilər.

Minami-Küsü şəhərinin meri Kampey Şimoidenin qənaətinə görə, kamikadze məktubları dünya tarixinə müharibənin döşətlə səhiyyə kimi daxil olmalıdır. Belə addım gələcək nəsillərin bundan dərs götürmələri və belə səhvlərin bir daha təkrarlanmaması üçün atılmalıdır.

Hazırda Kamikadzelərin Dünya Muzeyində onlar haqqında bütün informasiyalar - sənədlər, fotolar və məktublər qorunub saxlanılır. Yapon mütəxəssisləri kamikadze məktublarının YUNESKO-nun qeyri-maddi mədəni irsi hesab ediləcəyinə şübhə ilə yanaşırlar. Məsələnin müzakirəsi ilə bağlı artıq ciddi mübahisələr başlanmışdır.

YUNESKO tərəfindən 299 məktub xarakterli sənəd YUNESKO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrsi Siyahısına daxil edilmişdir. Buraya "Anna Frankın gündəliyi", Fransanın 1789-cu ildə qələmə alınmış "İnsan və vətəndaş hüquqları Bəyannaməsi", Ceysms Kukun göyörtə jurnalı kimi sənədlər daxil edilmişdir.

Son statistik məlumatlara əsasən, Yaponiyada kişilərin orta ömür müddəti 80-dən çoxdur. Bu, dünyada 5-ci göstəricidir. Qadınların orta ömrü isə 87-88-ə yaxındır və bu göstəriciyə görə Yaponiya dünyada birincidir. Bunun səbəblərindən biri də Yaponiya səhiyyəsinin yüksək səviyyədə olmasıdır. Yaponiya yeni doğulan körpələrin ölümü ilə bağlı ən aşağı göstəriciyə malik ölkədir - 1000 körpəyə 1 ölüm.

Bəli, Yaponiya bu gün uzun ömür dedikdə, dünyada ilk ağrı gələn ölkədir. Burada 100-dən çox yaşı olan əlli mindən çox insan yaşayır.

Yaponiya haqqında oxuduğum məlumatlara istinadən onu da qeyd edirəm ki, bu ölkədə evlərdə bəslənən heyvan sayı uşaq sayından daha çoxdur. Hətta burada doğum nisbəti o qədər aşağıdır ki, 2050-ci ilə qədər əhalinin sayının 100 milyona enəcəyi deyilir.

Lakin Yaponiyada ümumi məcburi səhiyyə sistemi tətbiq edilib, bunun sayəsində hər vətəndaş yüksək səviyyəli səhiyyə xidməti ilə təmin olunub. Ola bilər ki, yaponların uzunömürlü olmasına qida da təsir edir. Yaponların əsas qidası düyü və tərəvəzdür. Onlar balıq ətinə də üstünlük verirlər. Yaponlar digər ölkələrlə müqayisədə daha az yağlı qidalardan istifadə edir.

Davamı gələn sayımızda